

Keseceğim bu Facebook'u artık!

29.07.2012

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi

Sosyal medyanın hayatınızda önemli bir zamanı alıp götürdüğünü ve bağımlısı haline geldiğinizi düşünüyorsanız ortada bir problem var demektir. Eğer bunun bir problem olmadığını düşünüyorsanız, o daha büyük problem.

Hani hep sigara tiryakilerinden duymaya alıştığımız bir cümledir: "Keseceğim bu sigarayı artık!". Şimdi benzer cümleleri çevremdekilerden duymaya başladım. Sosyal medya kullanımımız ve hayatımızdaki rolü bağımlılık düzeyine geldiğini iddia edebiliriz. Bağımlılık kelimesini bilerek ve vurgulayarak kullanıyorum çünkü yapılan araştırmalara göre, bireyler neredeyse sosyal medya olmadan yaşayamayacaklarını hissediyorlar. Bu sıcaklarda elektrik kesildiğine değil de Facebook'a giremeyeceğine ve olup bitenden haberdar olamayacağına üzülenler bağımlılığa güzel bir örnek.

Habersiz ve bilgisiz yaşamıyor

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte cep telefonlarına kadar giren İnternet sayesinde sosyal medyaya erişim de kolaylaştı. Durum böyle olunca da, sosyal medya hayatımızın bir parçası olmaya başladığını görüyoruz. İnsanlık tarihine bakıldığında "haber" her zaman önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmıştır. Birçok akademik araştırma insanların habersiz bir yaşam sürmesinin zor olduğunu söylüyor. Bunun temel nedeni olarak ise habersiz ve bilgisiz bir kişinin sosyal çevresiyle ilişkilerde sorun yaşaması olarak gösteriliyor. Bu noktadan hareketle, sosyal medyanın hayatımıza girmesiyle sadece haber ve bilgi alma ihtiyacımızı gidermiyoruz. Bunun yanında çevremize haber ve bilgi de veriyoruz. Bir başka deyişle, sosyal medyanın farklı forumlarını kullanarak video, ses, fotoğraf ve düşüncelerimizi paylaşabiliyoruz. Yani artık iletişim tek yönlü cereyan eden bir düzenden çıkarak, hem alınan hem de gönderilen bir düzeye geldi.

Katılımcılık artıyor

Sosyal medya platformlarının birkaç temel özelliğine bakarsak, bireylerde bağımlılığı nasıl oluşturduklarını daha rahat anlayabiliriz. Antony Mayfield (2008) sosyal medyanın en belirgin özelliğinin “katılımcılık” olduğunu vurguluyor. Sosyal medya sayesinde artık; duygu, düşünce, fotoğraf, ses ve videolarınızı çevrenizdekilerle paylaşabilirsiniz. Paylaştıklarınızdan sonra da yine çevrenizden gelecek olan geribildirimler sayesinde katılımcılığınız artıyor. Tabii geleneksel medya araçlarının karakteristik özelliklerini düşündüğünüzde, sosyal medyanın neden daha fazla tercih edildiğini görebilirsiniz. Gazete, televizyon ve radyo gibi geleneksel medya araçlarında geribildirim veya katılımcılık sosyal medyadaki kadar hızlı ve kolay değildir. Örneğin; gazetede bir habere yorum yapmanız veya geribildirimde bulunmanız mümkün olsa da anında olamamaktadır. Ancak sosyal medyada düşüncelerinizi anında paylaşabilirsiniz.

Başarmanın verdiği mutluluk

Sosyal medyanın bağımlılık oluşturmaya bir diğer özelliği olan “açıklık” katkı sağlıyor. Aslına bakılırsa katılımcılık ve açıklık birlikte hareket eden kavramlardır. Sosyal medya forumlarına kolay katılım yapılabilmesi beraberinde açıklılığı da getiriyor. Sosyal medya araçları yorumlara, paylaşımlara, oylamalara açıktır. Facebook sosyal medya aracını düşündüğünüzde; bilgi, fotoğraf paylaşılması ve yorum yapılması herkese açıktır. Böylece bireyler katıldığı, paylaştığı ve eleştirdiği için bir nevi kendisiyle gurur duyar. Bir şeyler başarmanın verdiği mutlulukla dolar yüreği. Geleneksel medyanın tek yönlü çalışan yayıncılık anlayışı, sosyal medya ile birlikte kırılmaya başladı. Sosyal medyanın özellikleri arasında gösterebileceğimiz; çift yönlü “sohbet” bizi kendine bağlamasının bir diğer sebebi oluyor. Sosyal medyada çevremizdekilerle sohbet edebiliyor olmamız iletişim açısından son derece değerli. Sohbet edeceğimiz kişi veya kişileri tanıyıp tanımamız da çok önemli değil. Önemli olan sohbetin konusu ve içeriği oluyor.

Toplumsal hareket şekilleniyor

Son yıllarda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde artan sosyal medya bağımlılığının bir diğer nedeni olarak, toplumsal hareket olduğuna inanıyorum. Sosyal medyanın hızlı ve etkili bir iletişim aracı olduğunu göz önünden tutarsak, toplumsal olayları sosyal medya platformlarından takip eden binlerce kişi bulunuyor. Kıbrıs'ta politik konuları konuşmayı ve tartışmayı seven birçok insan olduğunu biliyoruz. Bu kişiler sosyal medya üzerinden hızlı ve kolay bir şekilde düşüncelerini toplumun diğer fertlerine iletebiliyorlar. Tabii bu noktada bireylerin paylaştıkları bilgilerin sübjektif ve yanlı olduğunu da unutmamalıyım. Bazı konularda toplumsal bir farkındalık veya kamuoyu oluşumu da sağlanabiliyor. Buna verilebilecek en güzel örnek "toparlanıyoruz" hareketi olabilir. Sosyal medya aracı olan Twitter üzerinden başlayan hareket, sivil toplum hareketi olma yolunda ilerliyor.

"Gözlerinin içine bakıp söyle"

Sosyal medya araçlarının sanal araçlar olduklarını unutmamalıyız. Tabii sanal olmaları bu araçları kullanan bireylerin de "sanal" olduğu anlamına gelmiyor. Bir başka deyişle, sosyal bir maske takıp kötülük yapmak, zannedildiği kadar kolay olmayabiliyor. Bu konuda birçok ülke yasalar çıkardı, uyguluyor bile. O tabii ayrı bir tartışma konusu. Benim altını çizmeye çalıştığım "maske" gerçeğini Radikal gazetesi yazarı Cüneyt Özdemir şöyle ifade etti: "Gözlerinin içine bakıp söyleyemeyeceğim hiçbir şeyi sosyal medyada yazmam. Sosyal medyada yazdığım her şeyi ekranda da söylediğimi düşünürüm." Yani bazı arkadaşlarımızın yaptığı gibi; sanal âlemde muhalefet yapmak kolay olabilir. Ancak gerçek hayatta da bunu yapabilecek yüreğe ve cesarete sahip olunması gerekiyor. Aksi takdirde gerçek hayatta maskeniz düşer.

Sosyal medyanın hayatınızda önemli bir zamanı alıp götürdüğünü ve bağımlısı haline geldiğinizi düşünüyorsanız ortada bir problem var demektir. Eğer bunun bir problem olmadığını düşünüyorsanız, o daha büyük problem. Elbette bilgi almak, vermek, fotoğraf ve görüntü paylaşmak

güzel ve eğlenceli şeyler, tabii tüm bunların bağımlısı ve kölesi olmadığınız sürece.

Kaynak:

Antony Mayfield (2008), elektronik kitap:

http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf (erişim 25 Temmuz 2012).